

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2007. december 17.)

az Európai Unió Tanácsának kérésére az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló 1338/2001/EK rendelet módosításáról szóló tanácsi rendelet iránti javaslatról

(CON/2007/42)

(2008/C 27/01)

Bevezetés és jogalap

Az Európai Központi Bank („EKB”) 2007. október 23-án az Európai Unió Tanácsától azt a felkérést kapta, hogy alkosson véleményt az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló 1338/2001/EK rendelet módosításáról szóló tanácsi rendelet iránti javaslatról ⁽¹⁾ (a továbbiakban: rendelettervezet).

Az EKB vélemény meghozatalára szolgáló hatásköre az Európai Közösséget létrehozó szerződés 123. cikke (4) bekezdésének harmadik mondatán alapul, amely a rendelettervezet jogi alapja. Az EKB vélemény meghozatalára szolgáló hatásköre a Szerződés 105. cikkének (4) bekezdésének első francia bekezdésén és a Szerződés 106. cikkén együttesen is alapul, mivel a rendelettervezet az eurobankjegyek és -érmék védelmével kapcsolatos. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzata 17.5. cikkének első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

1. Általános észrevételek

1.1. Amint azt a rendelettervezet indokolása is megemlíti, az EKB a közelmúltban bocsátotta ki az euro hamisítás elleni hatékonyabb védelmére szolgáló egyes intézkedések elfogadásáról szóló, 2006. október 6-i EKB/2006/13 ajánlását ⁽²⁾ (a továbbiakban: az EKB ajánlása). Az EKB ajánlásában azt az álláspontot képviseli, hogy általánosságban a büntetőjog és a büntetőeljárás-jogi szabályok nem tartoznak a Közösség hatáskörébe, ha az a közösségi jog hatékonyságának biztosításához nem szükséges ⁽³⁾. Az EKB kifejezetten ajánlotta, hogy Európai Bizottságnak „meg kell fontolnia javaslat tételét a NAC-ok [nemzeti elemző központok] és a nem NAC NKB-k [nemzeti központi bankok] hatáskörének kiterjesztésére, hogy azok visszatarthassák a bankjegyhamisítványok azonosított és megvizsgált példányait, és kérhessék az ilyen bankjegyeknek az EU-n belül a feltételrendszer [szerinti ellenőrzések] céljaira történő szállítását [a hitelintézetek és a készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó más szervezetek által elvégzendő hamisítvány-felismerés és a forgalomképesség szerinti válogatás céljából]. Különösen módosítani kell a 1338/2001/EK rendelet 4. cikkének (2) bekezdését és ennek megfelelően el kell hagyni a 4. cikk (3) bekezdését. Ez utóbbi bekezdést legalább annyiban módosítani kell, hogy a 4. cikk

⁽¹⁾ COM(2007) 525 végleges.

⁽²⁾ HL C 257., 2006.10.25., 16. o.

⁽³⁾ A C-176/03. sz. Bizottság kontra Tanács ügyben 2005. szeptember 13-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-7879. o.) és a C-440/05. sz. Bizottság kontra Tanács ügyben 2007. október 23-án hozott ítélet (az EBHT-ban még nem tették közzé).

(2) bekezdésének teljes körű alkalmazását ne akadályozza meg a bankjegyhamisítványok büntetőeljárásban bizonyítékként történő felhasználása vagy visszatartása, kivéve, ha ennek alkalmazása lehetetlen, figyelembe véve az elkobzott hamisítványok mennyiségét és fajtáját”. Ezeket az ajánlásokat nem vették figyelembe a rendelettervezet elkészítésénél.

- 1.2. Az EKB általánosságban inkább a Szerződés alapján elfogadott, első pillér szerinti aktusok alkalmazását üdvözli az euro hamisítás elleni védelmére, mintsem a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködésen alapuló, harmadik pillér szerinti aktusokat, mivel az első pillér szerinti aktusok nyújtják az egyetlen megfelelő jogi eszközt az euro hamisítás elleni védelmére a Közösség gazdasági és monetáris uniójának keretrendszerén belül ⁽¹⁾.

2. Különös megjegyzések

- 2.1. Az EKB ajánlását részben követi az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló, 2001. június 28-i 1338/2001/EK rendelet ⁽²⁾ 4. cikke címének azon tervezett kiterjesztése, ami kötelezővé tenné az új és régi hamis bankjegyek nem azonosítás céljára történő továbbítását. Azonban a 4. cikk (2) bekezdésének tervezett módosítása nem akadályozza meg a hamisgyanús bankjegyek büntetőeljárásokban történő felhasználását vagy visszatartását a 4. cikk (3) bekezdése alapján, ellentmondva ezzel a cím kiterjesztésének és veszélyeztetve a módosított rendelkezés hatékonyságát. A rendelkezés alkalmazása valójában továbbra is teljesen a nemzeti büntető jogszabályoktól és a bírósági vagy bűnüldöző hatóságok mérlegelésétől függ. Elképzelhető olyan eset, hogy egy országban új vagy különösen veszélyes hamisítványokat fedeznek fel egy egyszeri lefoglalás keretében, és a bírósági vagy bűnüldöző hatóságok elutasítják azok ellenőrzés céljára való kiadását, illetve a nemzeti büntető jogszabályok alapján azt nem tehetik meg, meghíúsítva ezzel az új rendelkezés eredeti célját. Az EKB ajánlásának 2. bekezdésében említettek szerint az EKB nem kívánja csorbítani a büntetőeljárásokban részt vevő gyanúsítottak és vádlottak jogait. Ebben a tekintetben mindazonáltal az érdekek 1338/2001/EK rendeletben létrehozott és a rendelettervezet által fenntartott egyensúlya ütközni látszik az euro hamisítás elleni védelmével. Az ilyen védelem biztosítása érdekében az EKB-nak és az NKB-knak főszabályként jogosultnak kellene lenniük arra, hogy a büntetőeljárásokban bizonyítékként felhasznált vagy lefoglalt bankjegyekből mintákat kapjanak; az egyetlen kivétel az lenne, ha ez lehetetlen, figyelembe véve a lefoglalt hamisítványok mennyiségét és típusát.
- 2.2. Amint azt a rendelettervezet indokolása is megemlíti, az EKB már elfogadott egy feltételrendszert a hamis bankjegyek felismerésére vonatkozóan ⁽³⁾, amelyet az eurorendszerbeli NKB-knak át kell ültetniük nemzeti jogi keretrendszerükbe. Az EKB ezt a Szerződés 106. cikkének (1) bekezdése és a Központi Bankok és az Európai Központi Bank Alapokmányának 16. cikke szerinti feladatainak végrehajtása keretén belül tette, a forgalomban lévő eurobankjegyek megbízhatóságának és megőrzésének, és így a lakosság eurobankjegyekbe vetett bizalmának biztosítása érdekében. Ennek jobban kellene tükröződnie az 1338/2001/EK rendelet 6. cikkének (1) bekezdésének tervezett módosításában, kifejezett hivatkozással az EKB eurobankjegyek forgalomképessége és hitelessége ellenőrzésére irányadó válogatási szabályok meghatározása területén meglévő hatáskörére, illetve az eurorendszeren belül ennek érdekében eddig elvégzett munkára.
- 2.3. Az 1338/2001/EK rendelet 6. cikke (1) bekezdésének tervezett módosítása előírja „a hitelintézetek és a szakmai tevékenységként bankjegyek és érmék kezelésével és újraforgalmazásával foglalkozó egyéb intézmények” számára, hogy biztosítsák az általuk elfogadott eurobankjegyek és euroérmék hitelességének ellenőrzését, illetve a hamisítványok felismerését. Míg a kötelezettség tárgya világos és kívánatos, a „szakmai tevékenységként bankjegyek és érmék kezelésével és újraforgalmazásával foglalkozó egyéb intézmények” kifejezés nem fed le egyéb olyan szolgáltatókat, amelyek a lakosság számára eurobankjegyeket kiadó, önkiszolgáló berendezéseket működtetnek, még akkor is, ha azt nem szakmai tevékenységként teszik. Az EKB-feltételrendszer nemzeti szinten való gyakorlati végrehajtása valójában rávilágított a kifejezés korlátozottságára, különösen a pénzkiadó automatákat újratöltő kiskereskedők vonatkozásában. A 6. cikkben szereplő kötelezettség címzettjeinek e korlátozott köre kibúvót teremthet arra, hogy az eurobankjegyek és -érmék válogatása ne az EKB és a Bizottság szerinti eljárások szerint történjen, a lakosság és a szigorúbb követelményeknek megfelelni köteles euroövezeti hitelintézetek kárára. Ezért a legjobb megoldás egy átfogóbb meghatározás lenne.

⁽¹⁾ Lásd még: EKB/1998/7 ajánlás (1998. július 7.) az eurobankjegyek és -érmék jogi védelmét erősítő, egyes intézkedések elfogadásáról.

⁽²⁾ HL L 181., 2001.7.4., 6. o.

⁽³⁾ Lásd az EKB honlapján: a feltételrendszer a hitelintézetek és a készpénzkezeléssel hivatásszerűen foglalkozó más szervezetek számára a hamisítványok felismerésére és a valódi bankjegyek forgalomképesség szerinti válogatására: www.ecb.int/pub/pdf/other/recyclingeurobanknotes2005hu.pdf

- 2.4. A rendelettervezet alapján az 1338/2001/EK rendelet 6. cikkének (3) bekezdése kiegészül egy olyan rendelkezéssel, ami kötelezi a tagállamokat az olyan törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések elfogadására az EKB és a Bizottság e rendeletben említett eljárásainak megfelelően, amelyek a hitelintézetek és egyéb intézmények az eurobankjegyek és euroérmék hitelességének ellenőrzése, illetve a hamisítványok felderítése biztosítására vonatkozó kötelezettségére vonatkoznak. A tagállamoknak e törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket legkésőbb 2009. december 31-ig kellene elfogadniuk, és erről haladéktalanul tájékoztatniuk kellene az EKB-t és a Bizottságot. Az EKB véleménye az, hogy mivel az EKB és a Bizottság felelősek az ezen kötelezettségek biztosítására szolgáló eljárások meghatározásáért, az EKB-nak és a Bizottságnak kellene előírni a végrehajtásukra irányadó határidőket mind gyakorlati, mind pedig jogi megfontolásokból. A végrehajtási határidő előírása gyakorlati szempontból a know-how szakértői ismeretét és a helyi üzemeltetők hozzáértését igényli. Szintén figyelemmel kell lenni a migrációs költségekre, illetve a szükséges új detektorok gyártási és beszerzési költségeire is. A rendelettervezet által előírt egységes határidő emiatt rugalmatlannak bizonyulhat. Jogi szempontból annak az intézménynek kellene megállapítania az alkalmazás határidejét, amelyik meghatározza az eurobankjegyek és -érmék forgalomképességének és eredetiségének megállapítására szolgáló előírásokkal kapcsolatos eljárásokat. Ezért javasolt, hogy ezt a határidőt hagyják el a rendelettervezet szövegéből, és helyette arról kellene rendelkezni, hogy az ezen kötelezettségre vonatkozó határidőket – az EKB és Bizottság által meghatározandó eljárásokkal összhangban – ugyanezen eljárásokban kell megállapítani.
- 2.5. Az érmék a rendelet hatálya alá a bankjegyekkel azonos szinten történő bevonásával kapcsolatban – az eurobankjegyekkel kapcsolatos ügyekre vonatkozó hatáskörének tudatában – az EKB megjegyzi, hogy ez a megközelítés hátráltatná a kiskereskedelmet a tagállamokban, mivel az érmék esetében javasolt ellenőrzési követelmények technikai megvalósíthatósága – a bankjegyekkel szemben – még bizonytalan.
- 2.6. Mivel nem teljesen egyértelmű az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló 1338/2001/EK rendelet hatásainak az eurót közös valutaként el nem fogadó tagállamokra történő kiterjesztéséről szóló, 2001. június 28-i 1339/2001/EK tanácsi rendeletben ⁽¹⁾ szereplő, az 1338/2001/EK rendeletre vonatkozó utalás dinamikus természete, szükség lenne egy másik olyan rendeletre, amely kiterjeszti a rendelettervezet hatásait az euroövezeten kívüli tagállamokra ⁽²⁾, különösen a 4. és 5. cikk módosításai tekintetében. Mindazonáltal az „Európai Központi Bank által megállapítandó eljárások” kifejezésre – amelyre a rendelettervezet a módosított 1338/2001/EK rendelet 6. cikkének (1) bekezdése fog utalni, amint azt feljebb is megjegyeztük – az EKB van a legjobb helyzetben az eurobankjegyekkel kapcsolatos eljárásainak végrehajtásáról való döntés tekintetében. Ezzel kapcsolatban és az eurót törvényes fizetőeszközként használó földrajzi terület határait tekintettel az EKB úgy döntött 2006 júliusában ⁽³⁾, hogy ezeket az eljárásokat az új részt vevő tagállamokban akkor kell majd alkalmazni, amikor azok bevezetik az eurót.

3. Szerkesztési javaslatok

A melléklet tartalmazza azokat a szerkesztési javaslatokat, ahol a fenti tanácsok a rendelettervezet módosítását eredményezik.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2007. december 17-én.

az EKB elnöke

Jean-Claude TRICHET

⁽¹⁾ HL L 181., 2001.7.4., 11. o.

⁽²⁾ Ez történt a közelmúltban az euro védelmével kapcsolatos jogi aktusokat módosító egyéb szövegek esetében: pl. a Tanács 2006/849/EK határozata (2006. november 20.) az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (a Periklész program) létrehozásáról szóló 2001/923/EK határozat módosításáról és meghosszabbításáról (HL L 330., 2006.11.28., 28. o) és a Tanács 2006/850/EK határozata (2006. november 20.) az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (a Periklész program) létrehozásáról szóló 2001/923/EK határozat módosításáról és meghosszabbításáról szóló 2006/849/EK határozat alkalmazásának a részt nem vevő tagállamokra történő kiterjesztéséről (HL L 330., 2006.11.28., 30. o).

⁽³⁾ Lásd az EKB honlapján: „Átmeneti rendszer a bankjegy-visszaforgatásra vonatkozó feltételrendszernek az új részt vevő tagállamokban való gyakorlati alkalmazására”: www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/recyclingeurobanknotesframework2006hu.pdf

MELLÉKLET

SZERKESZTÉSI JAVASLATOK

A Bizottság által javasolt szöveg

Az EKB által javasolt módosítások ⁽¹⁾

1. módosítás

1. cikk (1) bekezdése

Az 1338/2001/EK rendelet a következőképpen módosul:

1. A 4. cikk a következőképpen módosul:

a) a címet a következő szöveg váltja fel:

„A hamis bankjegyek átadására vonatkozó kötelezettség”;

b) a (2) bekezdés végére a következő mondatot kell beilleszteni:

„A forgalomban lévő euróbankjegyek hitelességének ellenőrzését elősegítendő a hamis bankjegyek szállítása megengedett a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok, valamint az EU intézményei és testületei között.”

Az 1338/2001/EK rendelet a következőképpen módosul:

1. A 4. cikk a következőképpen módosul:

a) a címet a következő szöveg váltja fel:

„A hamis bankjegyek átadására vonatkozó kötelezettség”;

b) a (2) bekezdés végére a következő mondatot kell beilleszteni:

„A forgalomban lévő eurobankjegyek hitelességének ellenőrzését elősegítendő a hamis bankjegyek szállítása megengedett a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok, valamint az EU intézményei és testületei között.”;

c) a (3) bekezdés helyébe a következő szöveg kerül:

„A (2) bekezdés alkalmazása nem akadályozhatja meg a bankjegyhamisítványok büntetőeljárásban bizonyítékként történő felhasználását vagy visszatartását, figyelembe véve az elkövetett hamisítványok mennyiségét és fajtáját.”

Indokolás – Lásd a vélemény 2.1. bekezdését

2. módosítás

1. cikk (3) bekezdés a) pontja

3. A 6. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„1. A hitelintézetek és a szakmai tevékenységként bankjegyek és érmék kezelésével és újraforgalmazásával foglalkozó egyéb intézmények – beleértve az olyan intézményeket is, amelyek tevékenysége különböző devizák bankjegyeinek vagy érmeinek átváltásából áll, így például a pénzváltóhelyeket –, kötelesek biztosítani az általuk elfogadott és a forgalomba visszahelyezni kívánt euróbankjegyek és euróérmék hitelességének ellenőrzését, illetve a hamisítványok felderítését. Ezt az ellenőrzést az Európai Központi Bank és a Bizottság által a bankjegyekkel és euróérmékkel kapcsolatban előírt eljárásoknak megfelelően kell végrehajtani.

Az első albekezdésben említett intézmények kötelesek kivonni a forgalomból azokat az általuk elfogadott euróbankjegyeket és euróérméket, amelyekről tudják vagy alapos okkal feltételezik, hogy hamisak. Ezeket haladéktalanul átadják a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak.”

3. A 6. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„1. A hitelintézetek és a ~~szakmai tevékenységként~~ bankjegyek és érmék kezelésével és újraforgalmazásával foglalkozó egyéb intézmények,

– beleértve az olyan intézményeket is, amelyek ~~szakmai~~ tevékenysége különböző devizák bankjegyeinek vagy érmeinek átváltásából áll, így például a pénzváltóhelyeket, ~~és~~ –

– **kiskereskedők és egyéb gazdasági szereplők (pl. kaszinók), amelyek kiegészítő tevékenységként végzik bankjegyek válogatását és a lakosság bankjegyekkel való ellátását pénzkidató automaták útján**

kötelesek biztosítani az általuk elfogadott és a forgalomba visszahelyezni kívánt eurobankjegyek és euroérmék ~~hitelességének~~ ellenőrzését, illetve a hamisítványok felderítését. ~~Ezt az ellenőrzést~~ **Ezen ellenőrzéseket** az Európai Központi Bank és a Bizottság által a bankjegyekkel és euróérmékkel kapcsolatban, **hatáskörükben** előírt eljárásoknak megfelelően **és az eurobankjegyek és érmék sajátosságait figyelembe véve** kell végrehajtani.

Az első albekezdésben említett intézmények, **kiskereskedők és egyéb gazdasági szereplők** kötelesek kivonni a forgalomból azokat az általuk elfogadott eurobankjegyeket és euroérméket, amelyekről tudják vagy alapos okkal feltételezik, hogy hamisak. Ezeket haladéktalanul átadják a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak.”

Indokolás – Lásd a vélemény 2.3. bekezdését

⁽¹⁾ A szövegben vastag betűvel szedve szerepelnek az EKB által beilleszteni javasolt új szöveg. A szövegben áthúzott betűvel szedve szerepelnek az EKB által törölni javasolt részek.

3. módosítás

1. cikk (3) bekezdés b) pontja

b) a 3. bekezdés végére a következő albekezdést kell beilleszteni:

„A (3) bekezdés első albekezdésétől eltérően, az e cikk (1) bekezdésének első albekezdése alkalmazása érdekében szükséges törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket legkésőbb 2009. december 31-ig el kell fogadni. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot és az Európai Központi Bankot.”

b) A 3. bekezdés végére a következő albekezdést kell beilleszteni:

„A (3) bekezdés első albekezdésétől eltérően, az e cikk (1) bekezdésének első albekezdésében említett eljárások alkalmazása érdekében szükséges törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket legkésőbb 2009. december 31-ig az ezen eljárásokban meghatározott határidőkkel összhangban el kell fogadni. A tagállamok Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot és az Európai Központi Bankot.”

Indokolás – Lásd a vélemény 2.4. bekezdését

4. módosítás

2. cikk

E rendelet a 974/98/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁴⁾ 1. cikkének első francia bekezdésében meghatározott résztvevő tagállamokban lép hatályba.

⁽¹⁴⁾ HL L 139., 1998.5.11., 1. o.

E rendelet a 974/98/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁴⁾ 1. cikkének első francia bekezdésében meghatározott résztvevő tagállamokban lép hatályba.

Az 1338/2001/EK rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében említett eljárások a tagállamokban a rendelet 6. cikke (3) bekezdése második albekezdése szerint lépnek hatályba.

⁽¹⁴⁾ HL L 139., 1998.5.11., 1. o.

Indokolás – Lásd a vélemény 2.5. bekezdését
